

Asia: VN/10633/2020

Digitaaliset keinot koronaviruskriisin jälkihoidossa -työryhmän väliraportti

Väliraportissa on kuvattu koronaviruskriisin aikaista digiloikkaa laajasti eri sektoreilla. Katsotteko, että sektorien kehitystyötä on kuvattu riittävällä tavalla?

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

Katsotteko, että toimet, joita väliraportissa esitetään, riittävässä määrin edistävät tavoitteita? Jos ette, miten toimenpiteitä tulisi täydentää?

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

Kansalaisyhteiskunnan osalta koronatilanteessa mainitaan (s. 21) erityisesti yhdistyslain muutos ja STEA:n myönteisyys toiminnan painopisteen vaihdolle (toiminnan joustava siirto nettiin). Nämä ovatkin selkeyttäneet tilannetta kriisin aikana. Yhdistyslain uudistuksen yhteydessä on jatkossa syytä entistä kriittisemmin tarkastella nykyisen lain vaatimuksia kriisin oppien pohjalta, ja mm. harkita mahdollisuutta myös täysin digitaalisten yhteyksien kautta järjestetyille yhdistysten kokouksille.

Kuten raportissa on todettu, järjestöjen tarjoama toiminta sekä järjestöhallinto on kriisin aikana siirtynyt laajasti verkkoon ja digitaalisen hallinnon pyörittämiseen on kriisin aikana tarvittu tukea. Myös jatkossa on nähtävissä, että entistä suurempi osa toiminnasta siirtyy ainakin osin verkkoon.

Toimenpide-esityksissä on huomioitu yleisellä tasolla, osana toista toimenpidettä (toimenpide 18), että ”tuetaan järjestöjä kansalaisten digitaalisten valmiuksien kasvattamiseksi osana VM:n käynnistämää digitalisaation edistämishjelmaa”. Toimenpide-esitys kansalaisten valmiuksien kasvattamiseksi on erittäin kannatettava, mutta asiakirjassa ei ole lainkaan huomioitu järjestöjen tarvitsemaa tukea oman toimintansa ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi digitaalisemmaksi, vaikka sille on selkeä tarve.

Esimerkiksi digitaaliset nuorten tavoittamisen ja tuen ympäristöt on syytä nähdä keskeisenä fyysisiä kontakteja täydentävänä resurssina myös korona-ajan jälkeen. Koronaviruksen aiheuttama poikkeustilanne on vahvistanut tietoaamme siitä, että osan nuorista on helpompaa hakea apua oman elämän ongelmiin digitaalisesti kuin kasvokkaisista palveluista. Yli puolet Sekasin-chatista anonyymia tukea hakevista nuorista sanovat, etteivät lähtisi hakemaan tukea muualta.

Monet järjestöt tarvitsevatkin jatkossakin tukea paitsi investoidakseen järjestelmiin ja tietoturvaan, myös koulutuksen muodossa voidakseen toimia verkossa turvallisesti ja lainsäädäntöä kunnioittaen (ml. tietosuojakysymykset). Vauhdittunut digitalisaatio näkyy mm. siinä, että järjestöillä ja vapaaehtoisilla on kasvanut tarve hankkia erilaisia laitteita ja käyttölisenssejä. Tarjolla olevien resurssien turvaaminen on tärkeää myös tilanteessa, jossa nykyisen rahoituspohjan säilyminen on epävarmaa.

Huomioimme myös, että vaikka väliraportissa on kohtuullisen hyvin huomioitu kehityksen vaikutukset yhdenvertaisuuteen ja saavutettavuuteen, olisi hyvä erikseen huomioida myös se, että laitehankintojen lisäksi digitaalisuus tuo muitakin lisäkuluja myös yksilölle: verkkokaupan postikulut, kauppakassipalveluiden toimituskulut, etätyöskentelevän sähkö-/tietoliikennekulut... Verkkopalveluiden käyttö ei myöskään ole aina valintakysymys, koska niitä voi joutua käyttämään mm. rajoitusten ja suositusten vuoksi, tai lähipalveluita ei ole saatavilla.

Mitkä toimenpide-ehdotukset tulisi priorisoida? Millä perusteilla?

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

Toimenpide no. 23 (Kehitetään Demokratia-verkkopalveluja mahdollistamaan aiempaa monipuolisemman ja yhdenvertaisemman osallistumisen sekä parantamaan saavutettavuutta sekä teknologialtaan että sisällöltään).

Väliraportissa on hyvin tunnistettu, että Suomessa on edelleen merkittäviä alueellisia eroja mm. nopean kiinteän verkon saatavuudessa. On hyvä huomioida, että saatavuuden ongelmat eivät rajoitu kuitenkaan pelkästään harvaan asutuille alueille ja saaristoon.

Raportissa on hyvin huomioitu myös suuret erot kansalaisten osaamisessa ja mahdollisuuksissa ottaa osaa yhteiskunnalliseen päätöksentekoon ja keskusteluun. Osallisuuden kokemus on kuitenkin keskiössä tarkasteltaessa mm. syrjäytymistä ja siihen kytkeytyviä sosiaalisia ongelmia.

Mitä toimenpide-ehdotusten toteutuksessa tulee huomioida?

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

Lukuisten rinnakkaisten tukipalvelujen sijaan tarvitaan laajasti auki olevia valtakunnallisia verkkopalveluita, joista on yhteys myös kasvokkain palveluihin. Esimerkiksi Sekä SPR:n nuorten turvatalojen että Sekasin-chatin havainnot osoittavat, että nuoret ja perheet kaipaavat tukea etenkin ilta-aikaan, jolloin julkisen sektorin palvelut ovat kiinni. Järjestöillä on keskeinen rooli matalakynnyksisen 24/7 -tuen tarjoamisessa, ja tässä Nuorten turvatalot ovat keskeinen toimija.

Lisäksi tarvitaan jouhevaa julkisen sektorin ja järjestöjen välistä yhteistyötä, sektoreiden silloja purkaen. Poikkeusoloissa olemme tiivistäneet yhteistyötä ja -vastuuta nuorten tukemiseksi 24/7 (turvatalot ja Sekasin-chat). Tässä yhteistyössä on iso potentiaali, jonka soisi jatkuvan poikkeusolojen jälkeenkin.

Toimenpide-ehdotuksissa on viitattu jo käynnissä oleviin hankkeisiin, joiden osana toimenpiteitä voidaan edistää. Tunnistattekko muita hankkeita, joihin toimenpiteet tulisi kytkeä?

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

Keitä toimenpiteissä ja niiden toteutuksessa/mahdollisissa tulevissa hankkeissa tulisi olla mukana ja miten hankkeet tulisi resursoida? Olisitteko itse halukas osallistumaan toteutukseen?

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

Vapaamuotoinen lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Holopainen Eeva
Suomen Punainen Risti